

Rabbinic Thought and Theology

Where is God?

I. Heaven / Israel / Temple

<p>1. Devarim 32:40 I lift my hand to heaven and declare: As surely as I live forever</p> <p>Onkolus 34:40 For I will establish the house of my <i>Shechina</i> in heaven and I will say I will be established forever.</p>	<p>1. דברים פרק לב פסוק מ כִּי אֶשָּׂא אֶל שָׁמַיִם יָדִי וְאָמַרְתִּי חַי אֲנֹכִי לְעֵלָם :</p> <p>אונקלוס דברים פרק לב פסוק מ ארי אתקינית בשמיא בית שכינתי ואמרית קים אנה לעלמין :</p>
<p>2. Sifrei Zuta 5 The land of Canaan (Israel) is more sacred than the land on the other side of the Jordan River, for Israel is suitable to house the <i>shechina</i>, whereas the other side of the Jordan is not.</p>	<p>2. ספרי זוטא פרק ה ארץ כנען מקודשת מעבר הירדן שארץ כנען כשרה לבית השכינה אין עבר הירדן כשר לבית השכינה</p>
<p>3. Pesikta DR Kahana 2 Moshe said to God, Master of the World, behold the heavens and heavens of heavens cannot contain you, and you say, make a tabernacle! God responded to Moshe it is not as you reason, rather the 20 by 20 by 8 measurements I will go down and shrink my <i>shechina</i> in their dimensions below.</p>	<p>3. פסיקתא דרב כהנא פסקא ב - כי תשא אמי משה לפני הקב"ה, רבונו של עולם הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך ואתה אמרת ועשו לי מקדש, אי לו הקב"ה, משה לא כשאתה סבור, אלא עשרים קרש בצפון ועשרים קרש בדרום שמונה במערב ואני יורד ומצמצם שכינתי ביניכם למטן</p>
<p>4. Shemot Rabba 2 R. Acha said, the <i>shechina</i> never left the Western Wall, for it says "There he stands behind our wall" (Shir Hashirim 2:9) and it says "his eyes examine them, he observes the sons of men" (Tehillim 11:14).</p>	<p>4. שמות רבה (וילנא) פרשה ב א"ר אחא לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי שנאמר (שיר /השירים/ ב) הנה זה עומד אחר כתלנו, וכתוב (תהלים יא) עיניו יחזו עפעפיו יבחנו בני אדם</p>
<p>5. Eicha Rabba 25 R. Yonatan said, for three and a half years the <i>shechina</i> resided on <i>bar zaitim</i> reasoning, maybe Israel will repent, but they did not. And an echo announcems and says, "return my children" (Yirmiyahu 3:14) "Return to me and I will return to you" (Malachi 3:7), and since they did not repent it says " Then I will go back to my place until they admit their guilt. And they will seek my face in their misery they will earnestly seek me" (Hos 5:15). (Also see Pesikta D.R. Kahane 13)</p>	<p>5. איכה רבה (בבב) פתיחתא כה א"ר יונתן שלש שנים ומחצה עשתה השכינה יושבת על הר הזיתים, סבורה שמא ישראל יעשו תשובה ולא עשו, והיתה בת קול מכרזת ואומרת שובו בנים שובבים (ירמיה ג יד), שובו אלי ואשובה אליכם (מלאכי ג ז), וכיון שלא עשו תשובה, אמרה אלך אשובה אל מקומי עד אשר יאשמו ובקשו פני בצר להם ישחרנני (הושע ה טו).</p>
<p>6. B. Rosh Hashana 31a R. Judah b. Idi said in the name of R. Johanan: The Divine Presence [so to speak] left Israel by ten stages — this we know from references in Scripture — and the Sanhedrin correspondingly wandered to ten places of banishment — this we know from tradition...</p> <p>R. Johanan said: The Divine Presence tarried for Israel in the wilderness six months in the hope that they would repent. When [it saw that] they did not repent, it said, Let their soul expire, as it says, But the eyes of the wicked shall fail and they shall have no way to flee and their hope shall be the expiry of the soul.</p>	<p>6. תלמוד בבלי ראש השנה לא:א אמר רב יהודה בר אידי אמר רבי יוחנן : עשר מסעות נסעה שכינה, מקראי. וכנגדן גלתה סנהדרין, מגמרא...</p> <p>רבי יוחנן : ששה חדשים נתעכבה שכינה לישראל במדבר, שמא יחזרו בתשובה. כיון שלא חזרו אמר : תיפח עצמן, שנאמר +איוב יא+ ועיני רשעים תכלינה ומנוס אבד מנהם ותקותם מפח נפש.</p>

II. Elsewhere on Earth

<p>7. B. Bava Batra 25a The House of Yishmael taught: From where do we know that the Shechinah is in all places? Because it says. And behold, the angel that talked with me went forth, and another angel went out to meet him. (Zecharia 2:7)</p>	<p>7. תלמוד בבלי בבא בתרא כה: א: דתנא דבי רבי ישמעאל: מנין ששכינה בכל מקום? שנאמר: +זכריה ב'+ הנה המלאך הדובר בי יוצא ומלאך אחר יוצא לקראתו, אחריו לא נאמר אלא לקראתו, מלמד ששכינה בכל מקום.</p>
<p>8. Pesikta DR Kahana 1 A non-Jew asked Rabban Gamliel, "why did God reveal himself to Moshe in a burning bush?" Rabban Gamliel responded, "if he revealed himself in a carob tree or a date tree, what would you have said? Rather, there is no place on earth without the <i>shechina</i>."</p>	<p>8. פסיקתא דרב כהנא פסקא א גוי אחד שאל את רבן גמליאל, אמר ליה מפני מה נגלה הב"ה /הקב"ה/ למשה בסנה, א"ל אלו נגלה לו על חרוב אחד או על תאינה אחת מה היית אומי, אלא שאין מקום בארץ פנוי מן השכינה.</p>
<p>9. Avot DR Natan v. 1. 34 The <i>shechina</i> descended ten times On the world: 1. garden of Eden 2. generation of the tower 3. Sodom 4. Egypt 5. the splitting of the sea 6. the revelation at Sinai 7. the standing of the cloud 8. the temple 9. in the future by the war of Gog and Magog.</p>	<p>9. מסכת אבות דרבי נתן נוסחא א פרק לז עשר ירידות ירדה שכינה על העולם אחת בגן עדן שנאמר וישמעו את קול אלהים מתהלך בגן (בראשית ג' ח'). ואחת בדור המגדל שנאמר וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל (שם י"א ה'). ואחת בסדום שנאמר ארדה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי (שם י"ח כ"א). ואחת במצרים שנאמר וארד להצילו מיד מצרים (שמות ג' ח'). ואחת על הים שנאמר ויט שמים וירד (שמואל ב' כ"ב י'). ואחת בסיני שנאמר וירד ה' על הר סיני (שמות י"ט כ'). ואחת בעמוד הענן שנאמר וירד ה' בענן (במדבר י"א כ"ה). ואחת במקדש שנאמר השער הזה יהיה סגור ולא יפתח וגו' כי ה' אלהי ישראל בא בו (יחזקאל מ"ד ב'). ואחת שעתידה להיות בימי גוג ומגוג שנאמר ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים (זכריה י"ד ד').</p>
<p>10. B. Sotah 5a R. Joseph said: Man should always learn from the mind of his Creator; for behold, the Holy One, blessed be He, ignored all the mountains and heights and caused His Shechinah to abide upon Mount Sinai, and ignored all the beautiful trees and caused His Shechinah to abide in a bush.</p>	<p>10. תלמוד בבלי סוטה ה: א: א"ר יוסף: לעולם ילמד אדם מדעת קונו, שהרי הקב"ה הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני, (והניח כל אילנות טובות והשרה שכינתו בסנה).</p>
<p>11. B. Sukkah 5a And it has been taught, R. Yosi stated, <u>Neither did the Shechinah ever descend to earth, nor did Moses or Elijah ever ascend to Heaven</u>, as it is written, "The heavens are the heavens of the Lord, but the earth hath He given to the sons of men". But did not the Shechinah descend to earth? Is it not in fact written, And the Lord came down upon Mount Sinai? — That was above ten handbreadths [from the summit]. But is it not written, And His feet shall stand in that day upon the Mount of Olives? — That will be above ten handbreadths. But did not Moses and Elijah ascend to Heaven? Is it not in fact written, And Moses went up unto God.? — [That was] to a level lower</p>	<p>11. תלמוד בבלי סוכה ה: א: <u>ותניא, רבי יוסי אומר: מעולם לא ירדה שכינה למטה, ולא עלו משה ואליהו למרום, שנאמר +תהלים קט"ו+ השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם. - ולא ירדה שכינה למטה? והכתיב +שמות יט+ וירד ה' על הר סיני! למעלה מעשרה טפחים. - והכתיב +זכריה יד+ ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים! - למעלה מעשרה טפחים. ולא עלו משה ואליהו למרום? והכתיב +שמות יט+ ומשה עלה אל האלהים! - למטה מעשרה. -</u></p>

<p>than ten [handbreadths from heaven]. But is it not written, And Elijah went up by a whirlwind into heaven.? -[That was] to a level lower than ten handbreadths. But is it not written, He seizeth hold of the face of His throne, and He spreads His cloud upon him, and R. Tanhum said: This teaches that the Almighty spread some of the radiance of his Shechinah and his cloud upon him? — That was at a level lower than ten handbreadths. But in any case is it not written, ‘He seizes hold of the face of His throne?’ — The throne was well lowered for his sake until [it reached a level] lower than ten handbreadths [from Heaven] and then he seized hold of it.</p>	<p>והכתיב +מלכים ב ב + ויעל אליהו בסערה השמים! - למטה מעשרה. - והכתיב +איוב כו + מאחז פני כסא פרשז עליו עננו, ואמר ר' תנחום מלמד שפירש שדי מזיו שכינתו ועננו עליו! - למטה מעשרה. - מכל מקום מאחז פני כיסא כתיב! - אישתרבוני אישתרבב ליה כסא עד עשרה, ונקט ביה.</p>
<p>12. B. Sanhedrin 38a The Emperor said to Rabban Gamaliel: ‘Ye maintain that upon every gathering of ten [Jews] the Shechinah rests: how many Shechinahs are there then?’ Rabban Gamaliel called [Caesar's] servant, and tapped him on the neck, saying, ‘Why does the sun enter into Caesar's house?’ ‘But,’ he exclaimed, ‘the sun shines upon the whole world!’ ‘Then if the sun, which is but one of the countless myriads of the servants of the Holy One, blessed be He, shines on the whole world, how much more the Shechinah of the Holy One, blessed be He, Himself?’</p>	<p>12. תלמוד בבלי סנהדרין לט:א אמר ליה קיסר לרבן גמליאל: אמריתו, כל בי עשרה שכינתא שריא, כמה שכינתא איכא? קרייה לשמעיה מחא ביה באפתקא, אמר ליה: אמאי על שמשא בביתיה דקיסר? אמר ליה: שמשא אכולי עלמא ניחא. - ומה שמשא, דחד מן אלפי רבוא שמשו דקמי קודשא בריך הוא - ניחא לכולי עלמא, שכינתא דקודשא בריך הוא על אחת כמה וכמה.</p>

II. In Practice

<p>13. B. Berachot 8a Raba said to Rafram b. Papa: Let the master please tell us some of those fine things that you said in the name of R. Hisda on matters relating to the Synagogue! — He replied: Thus said R. Hisda: What is the meaning of the verse: The Lord loveth the gates of Zion [Ziyyon] more than all the dwellings of Jacob? The Lord loves the gates that are distinguished [me-zuanim] through <i>Halachab</i> more than the Synagogues and Houses of study And this conforms with the following saying of R. Hiyya b. Ammi in the name of 'Ulla: <u>Since the day that the Temple was destroyed, the Holy One, blessed be He, has nothing in this world but the four cubits of <i>Halachab</i> alone.</u> So said also Abaye: At first I used to study in my house and pray in the Synagogue. Since I heard the saying of R. Hiyya b. Ammi in the name of 'Ulla: 'Since the day that the Temple was destroyed, the Holy One, blessed be He, has nothing in His world but the four cubits of <i>Halachab</i> alone', I pray only in the place where I study. R. Ammi and R. Assi, though they had thirteen Synagogues in Tiberias, prayed only between the pillars where they used to study.</p>	<p>13. תלמוד בבלי ברכות ח:א אמר ליה רבא לרפרם בר פפא: לימא לן מר מהני מילי מעלייתא דאמרת משמיה דרב חסדא במילי דבי כנישתא! אמר ליה, הכי אמר רב חסדא: מאי דכתיב +תהלים פ"ז+ אהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב - אוהב ה' שערים המצויינים בהלכה יותר מבתי כנסיות ומבתי מדרשות. והיינו דאמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא: <u>מיום שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד.</u> ואמר אביי: מריש הוה גריסנא בנו ביתא ומצלינא בבי כנישתא, כיון דשמענא להא דאמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא: מיום שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד - לא הוה מצלינא אלא היכא דגריסנא. רבי אמי ורבי אסי אף על גב דהוו להו תליסר בי כנישתא בטבריא לא מצלו אלא ביני עמודי, היכא דהוו גרסי.</p>
<p>14. B. Sota 17a R. Akiva expounded: a man and woman, if the merit each other the <i>shechina</i> is between them, if not then a fire will consume them.</p>	<p>14. תלמוד בבלי סוטה יז:א דריש ר"ע: איש ואשה, זכו - שכינה ביניהן, לא זכו - אש אוכלתן.</p>
<p>15. Vayikra 16:16 In this way he will make atonement for the Most Holy Place</p>	<p>15. ויקרא פרק טז פסוק טז וּכְפַר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְּשָׁעֵיהֶם לְכָל חַטָּאתָם וְכֵן יַעֲשֶׂה</p>

<p>because of the uncleanness and rebellion of the Israelites, whatever their sins have been. He is to do the same for the Tent of Meeting, which is among them in the midst of their uncleanness.</p> <p>B. Yoma 56b Even in the time of their uncleanness, the <i>shechina</i> is among them.</p>	<p>לְאֶהֱל מוֹעֵד הַשֶּׁכֶן אִתְּם בְּתוֹךְ טְמֵאתֶם :</p> <p>תלמוד בבלי מסכת יומא דף נו עמוד ב השכן אתם בתוך טמאתם - אפילו בשעת שהן טמאים שכינה עמהם.</p>
<p>16. Bereishit Rabba 19:7 The real home of the Shechinah was in the nether sphere; when Adam sinned it departed to the first rakia' [firmament]; when Cain sinned, it ascended to the second rakia'; when the generation of Enosh sinned, it ascended to the third; when the generation of the Flood sinned, to the fourth; with the generation of the separation [of tongues], to the fifth; with the Sodomites, to the sixth, with the Egyptians in the days of Abraham, to the seventh. But as against these there arose seven righteous men: Abraham, Isaac, Jacob, Levi, Kohath, Amram, and Moses, and they brought it down again to earth. Abraham [brought it down] from the seventh to the sixth, Isaac from the sixth to the fifth, Jacob from the fifth to the fourth, Levi from the fourth to the third, Kohath from the third to the second, Amram from the second to the first, while Moses brought it right down below. R. Isaac said: It is written, 'The righteous shall inherit the land and dwell (wayyishkenu) therein forever (Ps. XXXVII, 29): then what are the wicked to do-are they to range in the air! What it means is that the wicked did not permit the Shechinah to dwell on earth.</p>	<p>16. בראשית רבה פרשה יט ז עיקר שכינה בתחתונים היתה, כיון שחטא אדם הראשון נסתלקה שכינה לרקיע הראשון, חטא קין נסתלקה לרקיע השני, דור אנוש לגי, דור המבול לד', דור הפלגה לה', סדומיים לוי, ומצרים בימי אברהם לז', וכנגדן עמדו ז' צדיקים, ואלו הן, אברהם יצחק ויעקב, לוי קהת עמרם משה, עמד אברהם והורידה לוי, עמד יצחק והורידה מן וי לה', עמד יעקב והורידה מן הה' לד', עמד לוי והורידה מן הד' לגי, עמד קהת והורידה מן הגי לבי, עמד עמרם והורידה מן הבי לא', עמד משה והורידה מלמעלה למטה, אר"י כתיב (תהלים לו) צדיקים יירשו ארץ וגו', ורשעים מה יעשו פורחים באויר, אלא הרשעים לא השכינו שכינה בארץ.</p>